

Datum: 23. 4. 2020

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
gospod Janez Janša, predsednik Vlade RS
Gregorčičeva 20, 25
1000 Ljubljana

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
- **gospod Robert Polnar, predsednik Odbora za finance DZ RS**
- **vodjem poslanskih skupin**
Šubičeva 4
1000 Ljubljana

ZADEVA: Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije Covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP-A) – predlogi amandmajev

Spoštovani,

uvodoma se vam **v imenu vseh obrtnikov in podjetnikov najlepše zahvaljujemo** za ves trud in napore, ki jih v teh dneh usmerjate v kreiranje ukrepov, ki nam bodo kar se da olajšali nastalo situacijo, našim zaposlenim pa omogočili, da bodo ohranili zaposlitev.

Pozdravljamo nekatere spremembe ZIUZEOP, opozarjamo pa, da naj bodo to spremembe na boljše.

V nadaljevanju dopisa navajamo in argumentiramo **ključne spremembe ZIUZEOP-A**, ki bo obravnavan na odboru za finance, v petek 24. 4. 2020.

Dopolnitve/spremembe členov:

Drugi odstavek 22. člena in 37. člen (3. in 11. člen predloga zakona) – Določa, da so do ukrepa upravičeni tisti delodajalci, ki jim bodo po njihovi oceni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije upadli **za več kot 10 %** glede na leto 2019. Če niso poslovali v celotnem letu 2019 oziroma 2020, so do ukrepa upravičeni tudi tisti delodajalci, ki se jim bodo povprečni mesečni prihodki leta 2020 zaradi epidemije znižali za več kot 10 % glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2019. Če v letu 2019 niso poslovali, so do ukrepa upravičeni tudi tisti delodajalci, ki se jim bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije znižali za več kot 10 % glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2020 do 12. marca 2020. Če pogoji iz tega odstavka ob predložitvi letnih poročil za leto 2020 ne bodo doseženi, upravičenec naknadno vrne prejeta sredstva na podlagi ukrepa.

Predlagamo, da se upad prihodkov v letu 2020 napram letu 2019 ali upad povprečnih prihodkov, presoja po primerljivem obsegu dejavnosti (v lanskem letu). Zato predlagamo, da se v 22. členu doda nov tretji odstavek, v 37. členu pa nov drugi odstavek, ki glasi:

V primeru, da so pri poslovnem subjektu med letom 2019 ali v letu 2020 nastale bistveno spremenjene okoliščine poslovanja in zato zanj ni ustrezna primerjava upada prihodkov po

metodologiji iz prejšnjega odstavka, bo imel možnost individualne obravnave in posebnega dokazovanja upada prihodkov, ki bodo dejansko omogočali primerjavo.

Za lažjo ponazoritev navajamo 2 primera:

- a) Podjetnik je v 2019 imel bar z dvema zaposlenima. V 2020 je odprl še restavracijo. Trenutno ima oboje zaprto, zato bo imel prvem polletju 2020 napram 2019 več kot 10 % upad prihodkov. V drugem polletju leta 2020 napram 2019 pa bo imel več kot 50 % rast, saj je razširil posel (zaposlil 8 novih delavcev v restavraciji). V takih primerih je potrebna primerjava rasti prihodkov glede na primerljiv obseg posla v enakem obdobju lani. Na letni ravni ne bo imel 10 % upada prihodkov napram 2019, ampak rast, ker je razširil posel napram lani.
- b) Podjetnik je imel leta 2019 popoldanski s.p. ali pa s.p. s krajšim delovnim časom zaradi starševstva. Z letom 2020 je prešel na polni s.p. Zna se zgoditi, da bo v drugem polletju 2020 imel več % rast prihodkov napram 2020, saj dela več in širi posel. Tak podjetnik v letu 2020 zaradi dela s polnim delovnim časom in širjenja dejavnosti, ne bo imel 10 % upada prihodkov v 2020, saj se z letom 2019 zaradi manjšega obsega dela in dejavnosti ne more primerjati.

Predlagamo tudi, da se v 22. in 37. členu ZIUZEOP rast prihodkov segmentira po dejavnostih podjetja. Podjetnik ima v okviru istega podjetja (npr. d.o.o.) dve dejavnosti. Odvoz medicinskih odpadkov in gostilno. Gostilna je zaprta, dejavnost odvoza pa ima povečan obseg dela. Natararji in kuharji so doma na čakanju na delo, delavci, zaposleni na dejavnosti odvoza odpadkov, pa imajo povečan obseg dela. Zaradi tega za kuharje in natararje ne bo upravičen do povračila nadomestila plače, ker v letu 2020 ne bo izkazal upada prihodkov napram 2019, čeprav je bila gostilna zaprta in je imela 50 % upad prihodkov.

V zadnjih treh primerih predlagamo, da bi imeli upravičenci možnost individualne obravnave, kjer bi način svojega poslovanja lahko podrobneje pojasnili.

Dodatno predlagamo, da se zapiše, kako bo podjetje ugotavljalo upad prihodkov (od 1. 3. – 12. 3.), če je pričelo s poslovanjem 1. 3. 2020. V tem primeru ne bo imel za primerjavo mesečnega prihodka.

Dodatno predlagamo, da se v 25. členu ZIUZEOP (upravičen delodajalec za višjo silo) črta pogoj iz 22/2 ZIUZEOP, to je izkazovanje upada prihodkov. V praksi je mnogo delodajalcev, ki tudi v času epidemije normalno poslujejo. So pa nekaj delavcem opravičili odsotnost zaradi višje sile (varstva otrok). Do povračila nadomestila plače in oprostitve plačila prispevkov za višjo silo pa ne bodo upravičeni, ker ne bodo izkazali upada prihodkov, saj vsi ostali delavci normalno delajo in nobenemu niso odredili čakanja na delo iz poslovnega razloga. Glede na navedeno je za tiste, ki imajo delavce doma samo zaradi višje sile, ta pogoj povsem nelogičen. Delodajalec pa se je prilagodil situaciji in delavcem omogočil, da so doma z otroki.

Drugi odstavek 24. člena (4. člen predloga zakona) – Se spreminja tako, da bo namesto: »Delavec ima v času čakanja na delo obveznost, da se na zahtevo delodajalca vrne na delo do 7 zaporednih dni v tekočem mesecu.« glasil:

»Delavec ima v času začasnega čakanja na delo po tem zakonu **pravico**, da se na zahtevo delodajalca vrne na delo do 7 dni v tekočem mesecu.«

Gre za zapis, okrog katerega je bilo od uveljavitve zakona dalje s strani podjetnikov največ vprašanj. Iz obrazložitve k členu izhaja, da je spremenjen na zahtevo zbornic, da pa je na zahtevo sindikata vrnitev delavca na delo pravica in ne dolžnost delavca.

Naj še enkrat obrazložimo, kako v praksi poteka čakanje na delo. Delodajalci imajo delavce nekaj dni na čakanju na delo, nekaj dni pa delajo (ko se naroči zadostno število strank, npr. avtomehanične delavnice). In tako ponavlja čez mesec.

Povsem skregan z vso logiko delovnega prava je zapis, da je **vrnitev delavca na delo njegova pravica in ne dolžnost**. Pravilno bi bilo ravno obratno, da je vrnitev delavca na delo na podlagi poziva delodajalca njegova dolžnost. V skladu z obstoječo delovnopravno zakonodajo je neodziv delavca na poziv delodajalca naj se vrne nazaj na delo, huda kršitev delovnih obveznosti. Predlagamo tudi, da se jasno zapiše, da gre to za **7 delavčevih delovnih dni**. Pri tem pa ni jasno zapisano, ali bo delodajalec tudi za teh 7 dni dobil povrnjeno nadomestilo plače (kot je bilo do sedaj stališče MDDSZ in ZRSZ), zato prosimo, da se to vnese že v sam zakon.

V kolikor nov zapis pomeni, da lahko delavec v tekočem mesecu dela le 7 dni, ne pa več in da bo le v tem primeru delodajalec upravičen do povračila nadomestila za čakanje na delo, temu ostro nasprotujemo. Omogočeno mora biti, da lahko delodajalec delavca večkrat pokliče nazaj na delo (kar skupaj zneso več kot 7 dni v tekočem mesecu) in bo tudi upravičen do povračila nadomestila za čakanje na delo za tiste dni, ko je bil delavec na čakanju. Nikakor ne moremo pristati na to, da bo do povračila nadomestila upravičen le tisti delodajalec, ki bo v tekočem mesecu imel dela le za 7 ali manj dni, drugi pa ne. Če je to mišljeno tako, je treba mejo 7 dni dvigniti na 14.

Drugi odstavek 28. člena (6. člen predloga zakona) in deveti odstavek 29. člena – Država povrne delodajalcu izplačano nadomestilo plače za čakanje na delo in vse prispevke za socialna zavarovanja od nadomestila plače.

Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ) pa bo refundiral do 10. v mesecu, ki sledi mesecu izplačila nadomestila. Delodajalci bodo zaradi nelikvidnosti (naročniki ne plačujejo že zapadlih računov) imeli težave z zalaganjem nadomestila. Predlagamo, da se vzpostavi mehanizem, da bo ZRSZ nadomestilo izplačeval direktno delavcem na podlagi obračuna delodajalca pred rokom za izplačilo nadomestila (pred 18. v mesecu). Ali pa naj ZRSZ delodajalcem, ki bodo vložili vlogo, nakaže akontacijo. Prvo povračilo nadomestila bodo delodajalci namreč dobili povrnjeno 10. 6. 2020. To je 3 mesece po zaprtju obratov, ko nimajo prihodkov. Številni delodajalci zaradi nelikvidnosti ne bodo zmogli zalagati nadomestil plače. Krediti na SID banki za MSPje ne bodo odobreni pred koncem aprila.

Predlagamo tudi, da država delodajalcem povrne sorazmerni del regresa za leto 2020 za obdobje, ko bodo delavci na čakanju na delo in zamakne rok za izplačilo regresa ter delodajalcem omogoči, da ga izplačajo v več delih.

Drugi odstavek 33. člena (7. člen predloga zakona) – Določa, da je delodajalec vsakemu zaposlenemu, ki dela in čigar zadnja izplačana mesečna plača ni presegla trikratnika minimalne plače, dolžan izplačati mesečni krizni dodatek v višini 200 eurov, ki je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov.

Predlagamo, da se delodajalcu podeli diskrecijsko pravico, da se bo sam odločil, katerim zaposlenim bo krizni dodatek izplačal. Ob trenutnem zapisu mora namreč delodajalec vsem delavcem izplačati krizni dodatek za marec, april in maj, ne glede na to, kakšna je bila njihova izpostavljenost tveganjem epidemije. To pomeni, da mora delodajalec krizni dodatek izplačati

tudi delavcem, ki delajo od doma ali ki delajo v podjetju vsak v svoji pisarni in je delodajalec poskrbel za vse varnostne ukrepe. Predlagamo, da se krizni dodatek krije iz sredstev proračuna.

Ob tem pa opozarjamo, da so se delodajalcem, ki delajo, povečali stroški na račun nakupa zaščitne opreme. Poleg tega so se zato, da spoštujejo vse ukrepe in priporočila v zvezi z zaježitvijo širjenja epidemije, delovni procesi podaljšali tudi za 40 %, logistične poti pa so daljše.

34. člen ZIUZEOP, 9. člen predloga zakona:

Sorazmernost je pri temeljnem dohodku na novo umeščena v spodnjem novem 4. odstavku 34. člena ZIUZEOP (9. člen predloga novega zakona)

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Če upravičenci iz prvega in drugega odstavka tega člena v zavarovanje na podlagah 15., 16., 17.člena in petega odstavka 25. člena ZPIZ-2 ter šestega odstavka 19. člena ZPIZ-2 za posamezni mesec niso vključeni za celotni mesec ali za polni zavarovalni čas, so upravičeni do sorazmernega dela izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka po prejšnjem odstavku glede na delež vključitve v zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa po teh podlagah. Delež vključitve v zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa po teh podlagah se za posamezni mesec določi upoštevaje povprečno dnevno število ur vključitve v zavarovanje v posameznem mesecu.«.

Smiselno enako kaže **to sorazmernost dodati v člen 38 (12. člen predloga zakona), ki opredeljuje oprostitve plačila prispevkov za samozaposlene. Predlagamo, da se doda nov 2. odstavek, ki se glasi:**

»(2) Če upravičenci iz prvega odstavka tega člena v zavarovanje na podlagah 15., 16., 17.člena in petega odstavka 25. člena ZPIZ-2 ter šestega odstavka 19. člena ZPIZ-2 za posamezni mesec niso vključeni za celotni mesec ali za polni zavarovalni čas, so upravičeni do oprostitve plačila prispevkov za obdobje veljavnosti ukrepov iz tega zakona, za vsa obvezna socialna zavarovanja v sorazmernem delu glede na delež vključitve v zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa po teh podlagah. Delež vključitve v zavarovanje za posamezni mesec oziroma do polnega zavarovalnega časa po teh podlagah se za posamezni mesec določi upoštevaje povprečno dnevno število ur vključitve v zavarovanje v posameznem mesecu.«.

Četrti odstavek 35. člena – Določa zneske temeljnega dohodka.

Glede na to, da se bo temeljni dohodek izplačeval tudi glede na sorazmerje, naj se v tem odstavku to tudi zapiše. V njem so zaenkrat določeni le fiksni zneski 350 eur in 700 eur.

Prvi odstavek 94. člena (36. člen predloga zakona) - predlagana je sprememba besedila » , nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb« se nadomesti z besedilom »in posredni uporabniki proračunov.

Predlagamo, da do te spremembe ne pride in ostane besedilo, kot je v veljavi.

99. člen (40. člen predloga zakona) – Določa, kdaj morajo upravičenci prejeta sredstva vrniti.

Predlagana je sprememba zapisa in sicer, da subjekt, ki je uveljavilmora v primeru, da je od uveljavitve tega zakona prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih

poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma **dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu**, izplačanih v letu 2020 oziroma za leto 2020, o tem seznaniti Finančno upravo Republike Slovenije.

Navedena sankcija je glede izplačevanja dela plače za poslovno uspešnost neustrezna. V večini primerov imajo poslovodni delavci namreč poslovno uspešnost kot del plače določeno v pogodbi o zaposlitvi. To pomeni, da jim jo mora delodajalec izplačevati (lahko mesečno, kvartalno, ...). Če delodajalec poslovodnemu delavcu tega dela plače ne bo izplačal, je v prekršku in ima delavec zoper njega denarni zahtevek, ki zastara v 5 letih.

Sankcija se nanaša tudi na primere, ko je bil subjektu izplačan temeljni dohodek. Uporaba 99. člena pri samozaposlenih ni jasna. Kaj pomeni pri samozaposlenih delitev dobička in izplačila nagrad in poslovne uspešnosti poslovodstvu. Ker s.p. ne more deliti dobička (njegov dobiček pomeni dejanski dobiček in njegovo plačo, ki ni knjižena v njegovem podjetju, ker ni v delovnem razmerju), nagrad in izplačila poslovodstvu običajno ne izplačuje, ker je sam »poslovodja«, in zopet zaradi tega, ker nima sklenjenega delovnega razmerja s svojim podjetjem. Glede na navedeno bi pri tem morali biti izvzeti s.p.ji.

Prosimo, da preučite naše pripombe ter jih upoštevate pri nadaljnji obravnavi.

S spoštovanjem!

Drago Delalut
Predsednik ZDOPS

Branko Meh
Predsednik OZS

V vednost:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Janez Cigler Kralj, minister
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Zdravko Počivalšek, minister